

Proxima Centauri - jen prolétající ?

Po přibližně 80 let astronomové věřili, že Proxima Centauri, hvězda po Slunci nejbližší, obíhá kolem dvojnásobného systému Alfa Centauri, který leží 2° 11' severovýchodně od ní. Nyní dva britští vědci tvrdí, že to nemusí být pravda.

Proximu, červeného trpaslíka zářícího velice slabě (+ 11 mag.), dělí od jejích sousedů, jejichž magnituda je rovna + 1, vzdálenost 0.21 světelného roku, což je přibližně 330-ti násobek poloměru dráhy Pluta. Třebaže je to na násobný systém poněkud velká vzdálenost, zdá se, že se jedná o trojhvězdu. Jestliže tomu tak skutečně je, oběhne Proxima Alfu jednou za milion let.

15.3. 1993 v cirkuláři Královské astronomické společnosti (Monthly Notices) oxfordský amatér Robert Matthews a Gerard Gillmore, teoretik z Cambridge, namítají, že výše uvedené údaje jsou pouhou spekulací. Milión let, říkájí, je příliš dlouhé časové období a tudíž astronomové nemohou jednoznačně stanovit, zda Proxima obíhá či ne.

Jejich vlastní výpočty založené na publikovaných údajích ukazují, že se Proxima pohybuje příliš rychle na to, že je k páru Alfa gravitačně vázána. Rychlost Proximy a Alfy by měly souhlasit jedním procentem v případě, že tyto hvězdy jsou vzájemně gravitačně ovlivňovány. Některá data souhlasí, ale je jich velmi málo. Mathews a Gillmore doporučují počkat s konečným verdiktem až do doby, kdy bude k dispozici více přesných měření rychlostí. Také poukazují na další problém.

Alfa Centauri jeví známky většího stáří než naše Slunce (4.6 mld. let). Naopak Proxima je aktivní mladá hvězda, která zřejmě nebude starší než miliardu let, podle současných poznatků o podobných objektech.

Snad je Proxima zcela výjimečná hvězda, nebo snad se jedná o zcela normální hvězdu, která byla Alfou zachycena během poslední miliardy let. Nejjednodušší vysvětlení je, že Proxima k Alfě vůbec poutána není.

Václav Laifř

V Křivoklátě (Chráněná krajinná oblast, přírodní rezervace), pronajmu k týdenním i delším pobytům v měsících květen až říjen letní byt v zahradní vile (2 pokoje + kuchyň, koupelna + WC), jízdní kola, dětské hřiště, prostor pro gril k dispozici.

Informace: J. Sládková
Přískova 1945
Praha 5 - Stodůlky
155 00

Tel. 02/ 651 40 33 po 18. hodině.

Ztracený Mars Observer

Plán NASA na triumfální návrat k rudé planetě byl náhle přerušen na konci srpna 1993, když bylo se sondou Mars Observer ztraceno spojení. Sonda byla v té době pouhé tři dny před dosažením Marsu a už urazila 720 milionů km za 11 měsíců od svého vypuštění 25. září 1992.

Podle Glenna E. Cunninghama (JPL), bylo spojení naposledy navázáno. Poté došlo v očekávání vyrovnávání tlaku v palivových nádržích k vypnutí telemetrie sondy, což se ukázalo jako chybné. Znovu zapojit telemetrii sondy se už totiž nepodařilo. Proto není zcela jasné, k čemu došlo.

24. srpna mezi 8h 24min a 8h 53min mělo dojít k zažehnutí brzdových motorů, které by uvedly sondu na oběžnou dráhu kolem Marsu. Jestli se tak ale stalo, nevíme.

Ihned, jakmile se sonda odmlčela, se pozemští technici snažili obnovit spojení. Přestože sonda byla programována tak, aby se automaticky přeorientovala směrem k Slunci a zapojila spojení se Zemí pokud by k němu nedošlo více než 5 dní, ještě 15. září ke spojení nedošlo.

Podle posledních zpráv došlo k úniku dvou chemikálií, které vytvořily plyn, jenž začal asymetricky unikat ze sondy a tak ji roztočil. Mars Observer